

LEHDEN TOIMITUKSEN OHJEET

Opettaja päättää, tehdäänkö lehti paperisena vai sähköisenä. Valmiita sähköisiä lehti-muotoiluja löytyy mm. Wordin valmiista asiakirja-malleista valitsemalla koulutus-valikon (siellä esim. perinteinen sanomalehti, moderni sanomalehti ym.). Sähköisessä versiossa voi käyttää sivustolta löytyviä kuvia. Käsien tehden kuvitus piirretään tai tulostetaan.

Tunnin aluksi opettaja pitää alustuksen Ahvenanmaan itsehallinnon kehityksestä, jotta oppilaille syntyy yleiskuva sen historian vaiheista. Ryhmän kanssa voidaan myös tutustua Ahvenanmaan itsehallinnon 100 -vuotis-sivuston sisältöihin, jotta se tulee tutuksi.

Oppilaat jaetaan omiin rooleihinsa ja mahdollisiin työpareihin. Heille annetaan aihe, josta kirjoitetaan tai vaihtoehtoisesti aihepiiri, jonka puitteissa itse etsivät aiheen tarkemmin. Tästä dokumentista löydät esimerkkejä aiheista ja niihin liittyvistä tiedonetsintää ohjaavista kysymyksistä. Lisäksi löydät aiheisiin liittyviä aineistoja. Oppilaat voivat kuitenkin etsiä aiheita ja aineistoja itse. Vinkkinä sivut: <https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>, <https://finna.fi/> ja <http://digi.narc.fi/digi/>.

Opettaja kannustaa oppilaita itseohjautuvuuteen. Tehtävässä tärkeä rooli on vuorovaikutuksella, jossa kannustetaan ja neuvotaan toisia. Jos omista lähteistä löytyy kiinnostavaa asiaa myös toisen toimittajan juttuun, siitä kehoitetaan kertomaan. Päätoimittaja keskustelee kaikkien toimittajien kanssa, jotta voi koosteen omaisesti kirjoittaa lehden etusivun jutun kaikesta sisällöstä. Huom! Lehti menee painoon tiettyinä hetkenä, joten määrä-ajasta on syytä muistuttaa ja pitää kiinni!

Lehden valmistuttua on syytä käydä yhteinen palaveri lehden sisällöstä, keskustella ja arvioida työskentelyprosessia sekä lopputulosta.

AIHEITA JA ESIMERKKEJÄ

PÄÄTOIMITTAJA

Silmäile Ahvenanmaan itsehallintoa koskevaa sivustoa.

Kirjoita informatiivinen teksti Ahvenanmaan historiaa koskien ja tutustu toimittajien aiheisiin, jotta voit jo pääkirjoituksessa johdatella lukijoita lehtesi sisältöön. Voit kuitenkin valita myös itseäsi kiinnostavan lähtökohdan kirjoituksellesi. Tekstin sisältö voi olla esim. yleiskatsaus tapahtumista viimeisen 100 vuoden ajalta.

Toimittajien kanssa keskustellessa kysy ainakin:

- Mistä kirjoitat?
- Mitä olet löytänyt tietoa?
- Mitkä ovat tärkeimpiä asioita artikkelissasi?
- Mikä on ollut historiallisesti vaikuttavaa?

Ehdotus pääkirjoituksen rungoksi:

- Lehden lyhyt esittely
- Itse valitsemasi teeman esittely
- Lyhyt esittely kaikista lehden aiheista
- Miten oma teemasi sitoutuu lehden muihin sisältöihin
- Loppupohdintaa ja yhteenveto

ITSEHALLINNON KEHITYS

Aiheesta voi kirjoittaa useamman artikkelin tai tehdä pidempi yhteistyönä usean oppilaan kesken. Katso sivustot 1921–22, 1923–44, 1945–80 ja 1980.

Voit etsiä vastauksia ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- Millainen lähtötilanne oli?
- Mitkä asiat ovat vaikuttaneet itsehallinnon kehittymiseen?
- Millainen sen sisältö on?
- Millainen tilanne on nykyään?
- Tulevaisuus?

SUOMEN JA RUOTSIN KIISTA AHVENANMAASTA

Katso sivustot 1917, 1918, 1919, 1920, 1921–22, 1923–44, 1945–80.

Voit etsiä vastauksia ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- Tarkastele kiistaa Ahvenanmaasta näiden kahden naapurivaltion näkökulmasta:
- Miten Suomi perusteli kantaansa?
- Miten Ruotsi perusteli kantaansa?
- Millaisia toimia em. valtiot tekivät asian suhteen?

AHVENANMAA JA VENÄJÄ

Katso ainakin vuodet 1917, 1918, 1919, 1920, 1921–22, 1923–44, 1945–80 ja 1980.

Voit etsiä vastauksia ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- Miksi Venäjä oli kiinnostunut Ahvenanmaasta?
- Millaisia toimia sillä on ollut Ahvenanmaalla?
- Mitä Molotov määräsi?
- Miten tilanne eteni?

AHVENANMAALAINEN SEPARATISMI

Katso ainakin v. 1917, 1921–22, 1923–44 ja 1980.

- Mitä separatismi tarkoittaa? Mitä se tarkoittaa tässä yhteydessä?
- Mitkä olivat syyt sen syntyyn?
- Keitä olivat keskeiset henkilöt sen synnyssä?
- Millaisia vaiheita sen historiassa on?
- Miten ideologia voi nykyään?

AHVENANMAA DIPLOMAATTISENA KAUPPATAVARANA

Aiheesta voi kirjoittaa yhden tai useamman artikkelin eri näkökulmista.

Katso sivustolta vuodet 1917, 1918, 1919, 1920, 1921–22, 1945–80, 1980.

- Tarkastele eri valtioiden näkökulmista Ahvenanmaan intressejä viimeisen sadan vuoden kuluessa. Etsi syitä ja toimenpiteitä.

KANSAINLIITTO

Katso ainakin sivuston vuodet 1920 ja 1921–22.

- Miten Kansainliitto liittyy Ahvenanmaan historiaan?
- Milloin Suomi liittyi siihen?
- Mikä Kansainliitto on? Miksi se perustettiin? Kuka perusti?
- mikä on sen tilanne tänään?

ELINKEINOT

Katso ainakin sivut 1921–22 ja 1945–80. Tee muutakin hakua aiheesta.

- Mitä elinkeinoja ahvenanmaalaisilla oli ennen?
- Miten elinkeinorakenne on ajan saatossa muuttunut?
- Mitkä ovat merkittävimpiä elinkeinoja? Mitä muuta ihmiset siellä tekevät elääkseen?
- Tutustu muutamaaan menneeseen tai nykyiseen ammatinharjoittajaan tarkemmin, ja esittele niitä.

KULTTUURI

Katso vuodet 1921–22, 1945–1980.

Aiheesta voi kirjoittaa useita artikkeleita itse valitsemastaan näkökulmasta, jonka esittelee perusteellisesti.

Esimerkkejä:

- Esittele Självstyrelsegården, sen synty ja merkitys.
- Esittele jokin / joitain ahvenanmaalaisia perinteitä.
- Etsi ja esittele ahvenanmaalainen kulttuuri tai taidealalla kunnostautunut henkilö.
- Etsi ja esittele jokin ahvenanmaalainen tapahtuma.
- Etsi yksityiskohtia ja esimerkkejä ahvenanmaalaisesta elämänmenosta, ja kerro siitä.

VARUSTAMOT

Aiheesta voi kirjoittaa 1–3 artikkelia.

Katso ainakin sivustot 1923–44 ja 1945–80.

Hakusanoja tiedon etsintään: Gustaf Eriksson, Eckerö ja Viking.

- Varustamoiden historiaa
- Mikä merkitys laivavarustamoilla on ja on ollut Ahvenanmaalle?
- Miten varustamoita huoletti Euroopan Unioniin liittyminen?

SANOMALEHDISTO, MEDIA

Katso ainakin sivustot 1920 ja 1980.

Voit käyttää apuna sivustoa: <https://digi.kansalliskirjasto.fi/search?formats=NEWSPAPER>

- Lehtitoimituksen historian vaiheita.
- Kuvaile lehteä ulkoisesti, millaisia muutoksia siinä on tapahtunut ulkoasussa? Onko lehdellä ollut historiallisessa perspektiivissä ideologiaa tai aatetta?
- Toimituksen perustaja: kuka, mitä, milloin?

MATKAILU

Aiheesta voi kirjoittaa 1–2 artikkelia.

Katso ainakin sivuston vuodet 1945–80 ja 1980.

- Minkälaista Ahvenanmaan matkailu on ollut ennen?
- Matkailuun liittyviä käännteitä Ahvenanmaan historiassa
- Miten Ahvenanmaan matkailua mainostetaan nykyään?
- Ahvenanmaan matkailuvaltit ja erikoisuudet